

Redaktør: E. Dithmer-Vanberg. Medarb.: Mgr. Dr. Karl Kjelstrup, dominikanerpater A. Lutz, Sigrud Undset, Lars Eskeland.

«St. Olav» utkommer en gang ukentlig. Abonnement både for inn- og utland tegnes på alle postkontorer eller direkte, skriftlig i ekspedisjonen, Akersveien 5. Abonnementspris kr. 2.50 pr. kvartal forskuddsvis betalt, for utlandet tillegg av vedk. lands avisporto. Opsigelser må være eksp. i hende senest 14 dager før hvert kvartalskifte. Annonser må være innsendt innen søndag aften, manuskript innen fredag aften. «St. Olav»s telefoner: Redaksjon og ekspedisjon: 23743. Redaktøren privat 30487. — «St. Olav»s ekspedisjon og forlag, Akersveien 5 I. er åpen mandag, tirsdag og fredag 9.30—3. Torsdag 9.30—7. Lørdag 9.30—1. Onsdag lukket. Utbetalinger kun tirsdag kl. 1—2.

INNHold: Vår tro. — Gå hen og vis dere for prestene! — Befolkningsproblemer. — St. Stefans 1000 årsfest. — Cantemus Domino —? — N.K.K.F. — De hudløse. — Takk. — † Ingeniør Henriksen. — Bokanmeldelser. — Fra Vikariatet. — - og derute.

Vår tro.

Vi har en tro, og ingen sjel
dens rike dybder måler.
Den gir oss ved Guds nåde del
i sannhetslysets stråler.
Vi kaller den med fryd »katolsk«,
fordi den alle steder
er èn og samler alle folk
om Kristi stedfortreder.

Vi har en tro, og Gud skje takk
for alt hvad den oss skjenker
når vi av syndens beger drakk
og sukker i dens lenker:
I hjertefredens sakrament
hver sjelens vunde læges
og ved Guds nådes alterbord
vårt hjerte vederkveges.

Vi har en tro som skjenker trøst
hver gang vårt hjerte klager,
når dødens engel gjør sin høst
i sorgens tunge dager.
Den minner om at kjærlig bønn
kan lindre kval og kvide
i mellomstedets lutringsild
hvor mangen sjel må lide.

Vi har en tro, og den er skjønn -
en arv fra våre fedre -
den lærer oss i sang og bønn
Marias navn å hedre.
Hun bar jo i sin ømme arm
Guds egen Sønn den blide,
og ingen har vel lidt som hun
med ham i kval og kvide.

Vi har en tro som bærer bud
fra fedrelandets strender
hvor helgenskaren står for Gud
og bønnens virak brenner.
I evighetens klare lys
den ser vår kamp her nede,
og under døgnets strev og strid
den ber for oss med glede.

Vi har en tro, så sterk og stor
som gjennom sekler skinner
med glød fra martyrskaens kor
og glans av store minner.
Gud signe rikt dens vidnehær
som gjennom storm og trengsel
gjør livet rikt og veien klar
for fromme sjelers lengsel.

K. Kjelstrup.

„Gå hen og vis dere for prestene —!“

13. søndag etter pinse.

Da Kristus møter de ti spedalske og disse ber ham forbarme sig over dem svarer han: «Gå hen og vis dere for prestene!» Hvorpå det skjer at de blir rene mens de går. I våre dager, hvor det på så mange måter fra alle kanter — og dessverre ikke minst fra de kristnes rekke — rettes angrep mot prester i almindelighet og katolske prester i særdeleshet, kan det være godt og nyttig å erindre at Kristus selv — tross det han som ingen annen gjennomskuet den personlige uverdighet i de enkelte tilfelle, hovmodet og hykleriet hvor han fant det — dog alltid holdt presteskabet som institusjon høit. Det kommer gang på gang frem under hele hans ferd, men navnlig overfor alle de spedalske som møter ham og ber ham om hjelp — både den ene vi hører om i Matteus 8. kapitel, og de ti som Lukas forteller om i denne søndags evangelium. Om disse ti hører vi endå at de blir friske på veien til prestene — den ene mann hos Matteus helbreder Kristus vel direkte, men etterpå skal også han vise sig for prestene hvorved Frelseren klart legger for dagen sin respekt for lovens bud og sin anerkjennelse av den prestelige autoritet.

Men nu de ti — hvorfor vil Kristus statuere nettop dette eksempel for oss?

For vi katolske kristne er svaret ikke vanskelig, men det burde ikke være det for noen som for alvor ønsker å være kristen, en Kristi disippel. Ingen som virkelig ønsker og streber etter å oppleve sin egen tro som en kraft kan komme utenom de menn, som har valgt å vie hele sitt liv til Herrens tjeneste og derfor har fått absolutthetens nådegave i sin holdning og innstilling. Vel kan årene med sine omskiftelser og mangfoldighet av opplevelser ha lagt støv og aske over denne absolutthet, og i dette støv og aske kan meget ha festet rot som ikke hører Guds rike til — men vi bør alltid minnes at under alt dette lever stadig den vilje, den hellige vilje, som engang alene hadde Gud og hans rikes vekst og fremgang til mål, og i denne vilje har for våre presters vedkommende den apostoliske viselse brennt sitt uutslettelige og evige stempel. Derfor kan og skal også vi hinsides subjektive sympatier og antipatier huske Kristi ord og når vi synes at vi trenger hjelp følge hans anvisning: «gå og vis dere for prestene!»

Katolske kristne har også gjort dette siden Kristus selv innsatte sine apostler til hyrder og veiledere og betrodde dem makten til å løse og binde. Hver gang synd og svakhet har plettet vår sjel med ofte farligere merker enn de som sykdom, selv spedalskhet, slår vårt legeme, kan vi gå til skriftestolen og bli rene under anger og bot. Men har vi også overveiet om vår innstilling er den samme i vårt daglige livs mange foreteelser — om vi da i Kristi etterfølgelse viser hverandre veien til prestene, til presteskabets hellige realitet? Eller vanskeliggjør vi den for oss selv og andre ved vår negative

kritikk, vårt ansvarsløse prat, vår forståelsesløse og ubillige innstilling — eller ved det kan hende verre: vår overdrevne og golde beundring av denne realitets bærere?

La oss se på de ni, som vel blev rene men som ikke fant veien gjennom prestene til Kristus, og se på den ene som fikk å vite at han ikke alene var blitt ren, men også blitt frelst. Frelst fordi han forstod at renhet ikke var nok, — der måtte en hel ny innstilling til for å kunne leve det nye liv, denne renhet gav ham adgang til. Kraften til dette søkte og fant han gjennom prestene hos Kristus selv idet hans bønn formet sig på den beste av alle måter: som en lovprisning og en takk. Og først da kunde han «gå bort» — først da var hans nye menneske skapt.

Det er et alvorlig memento til oss alle i dette evangelium — en advarsel, et eksempel og en anvisning. Måtte dets ord bli levende sannhet for oss og i oss!

Amen.

Befolkningsproblemer.

I

«De tomme vugger» i Frankrike.

I et fransk dagblad blev nylig offentliggjort et meget interessant brev fra en barnerik familiefar, hvori han uttaler sig om den krise den franske befolkningspolitikk nu er inne i. Selv er han, av borgerlig stilling forsikringsagent, belønnet med Cognac-Jay prisen som hvert år utdeles til en fransk familie med mange barn — han har tolv. Ut fra hele sin personlige erfaring maner han det franske folk til å bli sig den alvorlige stilling bevisst og gi akt på, hvad Kirken stadig fremholder, men samtidig gjør han oppmerksom på at det lite nytter å tale mot ondet så lenge de offentlige myndigheter ikke setter alt inn på å komme de store familier til hjelp så det blir en *udelt* glede og ikke en straff; iallfall en knugende byrde, å skulle ha ansvaret for å skaffe mat, klær og utdanning til en større barneflokk. Det må ikke skje at enkelte familiefedre må spørre sig selv: «Hvorfra skal jeg skaffe tak over hodet, klær på kroppen og mat i munnen til mig og mine?» Han etterlyser en lovgivning som beskytter de barnrike — ellers vil det overalt bli som innenfor hans egen branche: av 3531 forsikringsagenter i Frankrike har 19 seks barn, 11 syv, 8 åtte, 3 ni og 2 fedre 12 barn.

Brevet er betegnende for den befolkningspolitiske situasjon i Frankrike. Interessen for selve problemet er meget levende og i fagblade, religiøse tidskrifter og almindelige dagblade av alle politiske farver blir det inngående drøftet. Den statistiske

kurve over befolkningens avtagende, fødselstilbakegangen og overskuddet av dødsfall viser at om 30 år vil Frankrike istedetfor 41½ million innbyggere som nu ha 37 millioner og om 50 år 29½ million. I 1960 vil dødsfallene være dobbelt så mange som fødslene. Antallet på barn under 15 år vil være ¾ av hvad det er idag, av menn i sin beste alder vil det kun være halvdelen mens antallet på oldinger vil være øket med 1/3.

I Senatet er fødselstilbakegangen også blitt drøftet. Det blev hevdet nødvendigheten av å nedsette et utvalg, som kun skulde beskjeftige sig med dette problem og fremsette et lovforslag i familievennlig retning. Navnlig er man inne på tanken om et lån til alle ektefolk under 30 år og hvis inntekter ikke overstiger en viss sum. Lånet skal utbetales ved ekteskapets inngåing og tilbakebetalingen påbegynnes et år efter i ganske små avdrag med mindre der er født et levedyktig barn, hvorved gjelden forminskes med 1/5 og tilbakebetalingen utsettes nok et år. Dessuten er det foreslått et kontant tilskudd for hvert barn, som selvfølgelig ikke er å betrakte som lån. I tilfelle at statens ekteskapslån ikke er tilbakebetalt innen der opstår spørsmål om skilsmisse overtar den skyldige part all videre forpliktelse angående dets tilbakebetaling.

II

England: plass uten befolkning.

Det britiske imperium omfatter ca. ¼ av hele jordens overflate — og det engelske folk er nu stillet overfor det problem å skulle utnytte dette uhyre areal fullt forsvarlig. Hele store landstrekninger likefrem skriker efter mennesker — efter nybyggere, ingeniører og industrifolk. I Kanada finnes det således kun tre menesker på hver kvadratkilometer, i Australia to! At det under disse omstendigheter faller englenderne vanskelig å forsvare sine besittelser, å kultivere dem og få den fulle nytte av dem sier sig selv. I lang tid klarte man problemet gjennom en livlig utvandring fra moderlandet — en utvandring som navnlig tok fart under «etterkrigstiden», hvor arbeidsløsheten og den sociale nød hvilte tungt på alle. Men denne utvandring var ingen stabil foreteelse — den hvilte ikke på gamle dages pionerånd, men var nærmest en tvangssituasjon. Det sier sig selv at med denne innstilling kunde utvandrerne ikke slå rot i annet land — selv om dette var engelsk besittelse eller dominion og derfor fremdeles en del av fedrelandet og ikke som emigrering mest: en ekspatriering. Og dette kom til syne like så snart England hadde fått utbygget sitt forsorgsvesen, og mer og mer sikret iallfall størsteparten av sin befolkning en menneskeverdig levetid. En stor og sterk strøm av utvandrere gikk fra alle deler av jordkloden tilbake til gamle England og strømmen er stadig øket i løpet av de siste syv år. Resultatet er at man nu hører stemmer som varslar at det britiske verdensrike er i fare — og den første rapport fra Dominionsminister Ormsby-Gore, den nuværende lord Harleck, legger heller ikke skjul på

at det foreligger et alvorlig problem, som må og skal løses.

Da imidlertid løsningen — iallfall den for riket beste løsning — er avhengig av at England stadig har en overskuddsbefolkning som det kan tilgodese sine kolonier og dominions med — støter man straks her også på dette lands store problem «de tomme vugger». Her er stillingen slik at fortsettes tilbakegangen i fødslenes antall efter samme kurve som nu vil landet i 1950 ha nådd sitt høieste befolkningsantall og i 1970 ha 2 millioner ferre innbyggere enn nu. Synker fødselsantallet stadig som det har sunket i de siste årene vil toppunktet allerede være nådd i 1942 og i 1970 vil det være 7 millioner ferre englendere. Og hvor skal så utvandrerne komme fra? Allerede nu kan man jo konstatere en følelig mangel på yngre arbeidskraft i selve England og det samme gjør sig gjeldende i Australia og andre dominions — også i Kanada, hvor kun provinsen Quebec danner en undtagelse. I Sydafrika er stillingen enn mer prekær fordi den sorte race er så fruktbar og formerer sig langt fortere enn den hvite. Vil England kunde utfylle de tomme plasser i sine rekker til gagn for kristendom og kultur?

Regjeringen har selvfølgelig truffet en del foranstaltninger til beste for engelsk utflytning til andre deler av verdensriket, men «Times» påviser i en artikkel at alle disse har sviktet — selv det utvandringsfond på 1½ million pund som staten har opprettet. Bladet mener derfor at arbeidet ikke bør koncentrerer om direkte understøtning til utvandrerne, men om å skaffe bedre levevilkår, sociale institusjoner og kulturelle forhold på de steder hvor tilgang til befolkningen er ønskelig. Australia har i så måte vist veien. Sterkt truet av den japanske ekspansjonstrang, som kontinentet er, har man gått inn for å gjøre landet så tillokkende som mulig for den hvite mann, i første rekke for englenderne. Storslåtte jernbaneanlegg, bro- og veibygning, havneanlegg osv. danner nu likesom et skjelett for videre utfylning. Men dessverre har nybyggingen der borte vært så dårlig organisert at der hersker en skrikende arbeidsløshet i de større byer og de forskjellige stater har måttet ut med store erstatningssummer til kolonister som ikke har greid å få lykken med sig.

Meget vil i øvrig rette på sig så snart man er blitt klar over hvorvidt hovedvekten skal legges på akerbruken eller på industrialiseringen. Før i tiden var det jo nesten alltid som gårdbruker at en nybygger slog sig ned — men det er et spørsmål vel om dette er tilrådelig nu, hvor det så mange steder finner en overproduksjon av næringsmidler sted. På den annen side vil en industrialisering medføre, at vedkommende koloni eller dominions ikke mer trenger å avta moderlandets produksjon — ja til og med kan optre som direkte konkurrent til det på verdensmarkedet.

Som man ser — England har store og betydningsfulle oppgaver å løse, men den viktigste er og blir å skaffe menesker til sine vidstrakte arealer. I øieblikket går man utenom selve vanskeligheten idet

der hever sig røster for offisielt å tillate en innvandring i de forskjellige deler av verdensriket av den hvite race efter en viss kvote for de enkelte folkeslag — altså noe lignende som U. S. A. lenge har gjennomført. Men ennu har disse røster ikke vunnet gjenklang i det brede lag.

Antagelig må også både England og Frankrike i likhet med andre civiliserte stater forstå at det er selve folkets mentalitet som må omstilles — at det er «de tomme vugger», som dypest sett skaper vanskelighetene, fordi det blir så meget ferre mennesker som skal ha hus, mat, klær og adspredelser — en side av saken som er blitt helt overskygget i den almindelige bevissthet og som dog er roten til arbeidsløsheten. Kirken har advart om og om igjen — har talt med Guds stemme og minnet menneskene om dens andel i og dermed forpliktelse overfor hans skapergjerning. Menneskene har ikke villet høre — kan hende de derfor må føle.

For ca. 1500 år siden kom fra østen «Guds svøpe», kong Attila, med sitt folk over vesterlandene — en ny svøpe truer nu mot øst: den gule races utallige mengder, navnlig i Japan og dette driftige lands mektige trang til mer leverum for sitt folk.

III

Japan: befolkning uten plass.

Sådan som forholdene i Japan har utviklet sig må den nuværende krig sies å være uundgåelig for landet. Det har nemlig vist sig at det er umulig for landet med det gode å skaffe sin befolkning det absolutt nødvendige leverum. Saken er at ingen av de i østasiatiske forhold interesserte makter har så vitale interesser å røkte som Japan. Kina er verdens nest største rike og kjemper for å bevare sin enhet — Sovjettrussland og de andre europeiske stormakter har sine kolonier, flåtestasjoner, flyveplasser, gamle handelsprivilegier og store kapitalanbringelser å beskytte — men for Japan gjelder det selve kampen for tilværelsen: dets befolkning kan ganske enkelt ikke mer rummes på sin egen øy, men må skaffe sig fotfeste på fastlandet.

Hvad den hvite rase har forsømt, det har den gule lagt vekt på: den har formert sig og opfyllt jorden og akter nu å gjøre sig denne helt underdanig. På 70 år er Japans befolkning vokset fra 30 millioner til 72 millioner og alle disse skal leve og virke på et forholdsvis snevert rum, da landet er fjellrikt og klimaet i dets nordlige del meget ugunstig. Selv japanernes flid og nøisomhet kan ikke opveie de helt utilstrekkelige arealer som kan opdyrkes — så meget desto mindre som befolkningen nu vokser med ca. 1 million om året.

Mange eksistensmuligheter har vært forsøkt — men hvad utvandring angår har de fleste land et klima hvori japanerne ikke kan leve, og de med gunstig klima som Australia og U.S.A. har vært stengt. Man har da prøvet å industrialisere landet, så det for sine produkter kunde skaffe sig de fornødne næringsmidler. Men for at en slik eksport og import skal virke helt tilfredsstillende, kreves

det i første rekke lett adgang til råstoffer eller virkelige mengder av dem selv — og intet av dette har vært tilfellet for Japans vedkommende. Tilbake blir det således kun å sette sig fast på det asiatiske kontinent for å skaffe sig det manglende råstoffgrunnlag og et stort og sikkert avsetningsmarked samt forrådsammer. Med dette mål for øie fører Japan nu sin femte krig siden 1894 — og blir samtidig den store fare for den europeiske fred. Krigen føres med hele den råskap og ubarmhjertighet som selve kampen for tilværelsen alltid opviser — og allikevel er det kan hende bare et tidsspørsmål når den gule rase slutter fred innbyrdes for med samlede krefter å vende sig mot den numerisk så langt svakere hvite rase. Og hvorledes vil det gå da?

I 452 kunde «Guds svøpe» stanses av den samlede kristenhets felles overhyrde og leder pave Leo I, som anerkjent av alle kunde handle på alles vegne. Ti Attila følt at denne røst talte for alle med det guddommeliges egen kraft. Derfor bøiet han sig og drog bort med hele sin horde.

Vil kristenheten ha samlet sig igjen om Kristi statholder på jorden, om en ny gul fare nærmer sig fra øst? Vil den være vendt tilbake til Guds bud og den av ham helliget naturs lov?

St. Stefans 1000 årsfest.

Fredag 2. september er det Ungarns skytspatron, den hellige Stefans dag — og i år har denne dag en særlig glans over sig: hele landet feirer kong Stefans 1000 årsfest. Høitideligholdelsen er i øvrig begynt for flere måneder siden — den eukaristiske kongress i Budapest gikk jo inn som et ledd i denne. Men St. Stefan er jo også en av kristenhetens store skikkelser, og han døde på sitt slott i Esztergani efter et virke, som har innskrevet hans navn i historien som en av Europas store byggende statsmenn. Men han var også et sjelden prøvet og herdet menneske. Hans ekteskap med den fromme fyrstinne Gisela, søster til keiser Henrik d. hellige og død i 1095 som abedisso for klostret i Passau, var vel meget lykkelig, men den sønn de fikk og som Stefan opdrog efter alle kristendommens prinsipper døde ganske ung — et slag som Stefan vel tilsynelatende overvant, men som preget ham for resten av hans levedager.

Stefan var født i 977 og sønn av hertug Geza av Ungarn, av den gamle madsjarske fyrsteslekt som utledet sin herkomst fra Arpad, den halvveis mytiske grunnlegger av det ungarske rike som levde omkring hundre år tidligere. Stefans foreldre var riktignok kristne, men utenfor deres nærmeste krets var hele Ungarn hedensk og ikke før var Geza død i 997 for hans tyveårige sønn og efterfølger blev stillet ansikt til ansikt med en voldsom hedensk reaksjon. Det lyktes Stefan å slå oprørerne i det blodige slag ved Veszprem i 998, og fra denne seier må det ungarske kongedømme dateres, for Stefan antok kongetitlen kort efter.

Hans lange og arbeidsomme regjering resulterte i en fast og solid oppbygning av den ungarske kirke og stat. Han bygget således ikke mindre enn 60 kirker og 300 klostre, hvis beboere — de fleste tilhørende St. Benediktordenen — blev foregangsmenn, ikke bare i åndelig kultur, men også i materiell, idet de ryddet skoger, dyrket op landet, skapte landsbyer og innførte forbedrede vesteuropeiske jordbruksmetoder. Og i munkenes spor fulgte dyktige utenlandske håndverkere og jordbrukere.

St. Stefans store verk kan sies å ha begynt i 1001, da pave Sylvester anerkjente det selvstendige kongerike Ungarn og skjenket ham en krone — den navngjetne Stefanskronen, som delvis ennå er i behold.

Det lyktes ikke Stefan å sammensmelte sine under-sätter til et homogent hele. Madsjarene blev fremdeles den herskende klasse og de undertvungne folk var mer eller mindre ufri. Men kongens eget eksempel med å frigi trelleene på sine godser førte dog til at trelldommen i landet i løpet av et par hundre år forsvant. Meget av tid og nasjonal kraft gikk også med på tvangsomvendelse av hedningene — vi må huske på at Stefan var en samtidig av Olav Trygvesson og Olav den hellige. Men hans rike var allikevel så sterkt at da keiser Konrad i 1030 rykket inn i Ungarn for å erobre landet, jaget Stefan ham ikke alene ut, men erobret også Wien og tvang keiseren til å avstå en stor del av den såkalte Ostmark.

Ungarene ærer Stefan den hellige som kongerikets grunnlegger, kristendommens innfører og skaperen av ro og orden i landet. På sett og vis er han altså en kombinasjon av Harald Hårfagre og Olav den hellige. Og som den sistnevnte er han også sitt lands nasjonalhelgen, idet han blev kanonisert allerede femti år etter sin død. Det ungarske folk fikk senere oppleve urolige og vanskelige tider, og på denne bakgrunn blev Stefan den helliges regjering stående som en gullalder, hvis glans aldri er gått tapt.

Cantemus Domino —?

Et spørsmål til alle.

«Cantemus Domino» — «la oss lovsynge Herren» er som bekjent navnet på vår lille katolske salmebok. Dette navnet inneholder en appell til enhver katolikk om virkelig å ta del på den måte han eller hun er istand til i den gudstjenestlige lovprisning av vår høieste Herre og Frelser. Sørgelig er det at denne appellen så ofte går hus forbi. I hvilke kirker og menigheter er virkelig salmeboken i flittig bruk i de gudstjenester som egentlig forutsetter *hele* menighetens deltagelse i sangen? I våre sangmesser søndag morgen, i våre andakter, hvem er det som synger? Søstrene, assistert kanskje av noen få virkelig ivrige, som forresten lett går trett fordi deres iver ikke synes å anspore andre andre til å følge det gode eksempel.

Er det ikke egentlig noe galt fatt her? Er det da så *dyrt* å anskaffe denne lille boken? Eller er den så besværlig og tung å bringe med i kirken? Er det bare beskjedenhets kanskje som gjør at ikke flere synger med?

Falsk beskjedenhets nytter ikke her. Det blir en vakrere, mere levende, ja en kunde fristes til å si mere *virkelig* gudstjeneste der hvor alle tar del i sangen. Det gjør slett ikke noe om ikke alle er Gigli-er eller Flagstad-er! Når alle er med gir det fellesfølelse, fellesandakt, fellesbevissthet. Er alle med, da først blir det en virkelig gudstjeneste!

Hvad våre kirkekor så angår, hvilken interesse viser vi dem? Hvilken offervilje legger vi for dagen når appellen «cantemus» — vær med og syng! — rettes *direkte* til oss? Det har dessverre ofte vist sig at å få dannet et virkelig godt kirkekor har vært forbundet med store vanskeligheter selv der hvor innenfor menigheten virkelig fantes de beste stemmematerialer. Er dette egentlig i overensstemmelse med det kristne prinsipp: Alt til Guds større ære? Skulde vi ikke for å kunne bringe Gud større ære og forherligelse stille oss langt villigere og lydhøre dersom opfordringen kommer til oss — til mig personlig — om å ta aktivt del i den liturgiske korsang? Er ikke det å være et villig, ivrig og pålitelig medlem av kirkekolet et sant legmanns apostolat? Er ikke det en av de beste former for katolsk aksjon, den katolske aksjon Hans Hellighet paven legger så stor vekt på? Hvad kan mere enn den vakre sang gjøre at vi også rent følelsesmessig føler oss hjemme i våre kirker og gleder oss ved høitidsstundene der? Hvad kan bedre enn nettop en virkelig vakker og harmonisk kirkesang hjelpe våre i troen adskilte kristne brødre til å finne veien til våre gudstjenester og derved lette dem veien frem til moderkirkens sannhet, trygghet og fred?

Nu er «høstsesongen» begynt og i alle menigheter skal vi påny ta fatt på arbeidet med kirkesangen. Sogneprest eller kordirigent vil henvende sig til dem av menighetenes medlemmer som menes vel-skikket som medlem av kirkens sangkor. Så vil det vise sig om den rette offervilje er tilstede. Skulde spørsmålet bli rette til dig, hvad svarer du? Jeg har ikke tid! Jeg kan ikke synge! Eller: Dersom jeg virkelig kan brukes, gjerne! — Hvad er rettest? Hvad er mest i overensstemmelse med Kristi sinnelag?

— — —
Til slutt et forslag særlig til de større menigheter. Burde det ikke i forbindelse med kirkens sangkor også dannes en større *sangforening*? Sangen i sig selv vil til enhver tid gi både sangere og tilhørere glede og adspredelse. Hvis det innenfor menighetene fantes en sangforening, en St. a Ceciliaforening med regelmessige øvelsesmøter vilde sikkert interessen for sangen øke. En katolsk sangforening med 20—30 medlemmer vilde alltid kunde sørge for kirkesangen på en helt tilfredsstillende måte uten at hver enkelt medlem derfor behøvet å møte i høimessen hver eneste søndag. Denne forpliktelse kunde da for den enkeltes vedkommende

bare gjelde hver annen eller tredje søndag, mens hele koret ved mangestemmig sang kunde gi de større høitidsdager sitt særlige festpreg. Hvad mener kordirigenter og sangere selv?

Håb.



N. K. K. F.

avholder som ledd av den internasjonale katolske kvinneliga en sonekommunion i anledning den kongress, som l' Union Mondiale des Libres Penseurs = Fritenkernes Verdens-Union avholder i London og som åpnes 9. sept.

Hans Høiværverdighet biskop Mangers har fastsatt denne felleskommunion for N. K. K. F.'s vedkommende til søndag 11. september d. å. Efter forslag fra kvinneligaens president, madame Steenberghe-Engeringh vil denne religiøse handling bli avsluttet med fornyelse av dåpsløftene — «vi vil på denne måte bringe vår guddommelige Herre som soning for de krenkelser, han er utsatt for, vår trofaste hyldest og vise verden at vi er stolt av å tilhøre ham.»

Felleskommunionen vil finne sted overalt hvor det finnes et ledd av N. K. K. F. og man opfordrer alle katolske kvinner til å delta i den. Det er ønskelig at dåpsløftet fornyes under så høitidelig form som mulig.

De hudløse.

Som barn hadde jeg engang et stort, hektisk brandsår. Jeg synes ennu jeg kan føle hvor det var smertefullt og ømfindlig for den minste berøring. Når mor skulde stelle det brukte hun en fjær til oljen som skulde pensles over. Og hun tok de letteste linstykker hun kunde finne til å forbinde det med. Tross den mest omhyggelige forpleining tok det lang tid før det var helt igjengrodd og det vokste ny hud over.

Senere i livet har jeg ofte tenkt på dette såret, som var så ondt fordi det var så vanskelig å få ny hud til å gå over nervene, som lå ubeskyttet for enhver berøring. Jeg har tenkt på det i forbindelse med menneskesjele jeg har truffet, hvem livet har slått så dype sår at de sent eller aldri gror.

De lider med sine «hudløse» sjelesår mere enn noen aner, og kanskje mest fordi de som regel ikke blir tatt på med silkehansker, som man sier. Verden har sin egen pedagogikk over for den slags hudløse, kuldskjære individer. Man mener nærmest at de bør herdes. Hjelper ikke herdningss-

metodene, nå vell, så får de gå sin vei, vanskelige og bryssomme som de er. Og dermed får de som regel lov til å gå sin egen vei, den ensommes vei. Hvad skal de også stille op mot overmakten, disse som Olav Bull skildrer så varsomt i et par linjer i sitt dikt «Til de dristige»:

Den, der følte all mangel på rett i livet —
den, hvis avmakt veiet i fineste mål
sitt eget mot andres — den, det aldri blev givet,
brutalt å bende til fordel vektens nål — —

Den, som blyg og blek og forundret savnet
rovdyrblodets flom gjennom nerver og kjød —
som aldri forstod, at eget nærvær gavnet,
og hørte sitt navn bli ropt, men aldri lød — —

Og dog lever vi tross alt i en tid hvor barmhjertighet og humanitet inntar en større plass socialt sett enn kanskje noen gang før. Nestekjærligheten er så å si satt i system. Der er opprettet organisasjoner til å ta sig av all livets nød. Vi mennesker fylker oss under barmhjertighetens fane, for å utføre socialt arbeide. Vi finner trøst og lise ved å gjøre godt. Men så hender det kanskje at våre aller nærmeste kunde trenge oss aller mest. Har vi da øie for, at de går omkring med store, sørgmodige øine som avspeiler sjelesårets smerte? Forsøker vi da å lindre det med den lette oljefjæren? Med den milde forståelsesfulle kjærlighet, som ikke er noe håndgripelig, ikke kostbare gaver eller store opofrende tjenester, som det nesten er ondt å ta imot — men bare ganske enkelt det som rummes i det ene ord: forståelse?

Kunde vi bare komme til å forstå hverandres lidelser og hverandres innstilling til lidelsen, vilde det kanskje lykkes å finne midlene til lindring.

Og sikkert er det, at om vi kan ta til inntekt: «Hvad du evner kast av i det nærmeste krav!» vil vi ikke bli så forbauset når vi i våre filantropiske bestrebelser støter på mennesker som synes uimottagelige for alt hvad vi forsøker å gjøre for dem. Vi vil da huske at vi kjenner ikke deres sjeleliv. Vi vet ikke hvad de har å bære, men vi vil fatte at her er det noe som vår hånd ikke ennu kan nå. Men kan vår forståelse nå frem til hjertet, kan den kanskje finne lægemidlet som får såret til å gro.

Og da kan det opstå et samspill mellom menneskesjeler av uendelig stor verdi for begge parter, nettop fordi forholdet er basert på det å kunne gi og kunne ta imot. Ja, det kan endog bli langt mere verdifullt enn der hvor et vennskap bygges på jevnbyrdig samspill.

S. Ø.

TAKK!

På barns, foreldres og St. Vinsensforeningens vegne får vi takke for alle de gaver som har satt oss i stand til å betale alle feriekoloniens regninger også iår. Forsynets venner har igjen styrket vår vilje til å holde frem med vårt arbeide: ved landophold i god luft og skjønne omgivelser ute i Sylling å skaffe barn fra byen krefter til å motstå høstens og vinterens sure dager og netter. Samtidig med at mødrene får puste ut fra barneståket.

Det gikk med for ca. 500 kroner i kolonialvarer, 100 kroner i brødvarer, det blev benyttet 717 liter nysilt

melk — dessuten fikk vi kjøtt eller pølsevarer fra Jens J. Andersen, Grønland, margarin fra Norenbergs smørfabrikk og frukt fra Müller, disse og alle de øvrige som har husket feriekolonien i år vår hjertelige takk! Sluttsummen for regnskapet den 26/8 blev kr. 1457.84 mot ifjor kr. 1985.50, men i sistnevnte sluttsum kom også de nye sengene som kostet ca. kr. 400.00.

St. Vinsensforeningens møter begynner igjen i september.

En inntrengende henstilling.

Er det ingen som kan skaffe et eldre ektepar som forsorgen hjelper, et lite værelse og kjøkken? Nu må disse to gamle giktskyke sitte i parker og på trapper foran kirkene om dagen etterat de har sovet på Blå Kors. Derfra må de ut allerede kl. 7 om morgenen.

St. Vincensforeningen
Ivar Ruyter.



Ingeniør Sigurd Henriksen.

Vår avholdte virksomme trossfelle fru Mimmi Henriksen har hatt den store sorg å miste sin trofaste, pliktopfylende mann som døde 24 august etter to måneders sykeleie og blev begravet den 30. august på Ullern kirkegård under stor deltagelse.

Hr. Sigurd Henriksen har gjort sig meget fortjent av Stabekks menighet, som vil bevare ham i kjærlig erindring. Vi lyser fred over hans minne og bevidner hans hustru vår dype medfølelse.

J. R.

Bokanmeldelse.

Sally Salminen: «Katrina». Oversatt av Paul Gjesdahl. (Aschehoug & Co.)

Sally Salminen blev med et slag berømt da hun hadde innsendt sin store roman fra sin hjembygd Åland til en svensk-finsk litterær konkurranse og fått første pris på 50 000 finske mark. Hun var dengang en ukjent hushjelp i Amerika hvortil hun var utvandret i 1930 da forholdene i hennes hjembygd, hvor moren satt enke med 11 barn, ikke bød på noen fremtid for den 24 årige energiske unge kvinne. Siden er «Katrina» blitt en verdenssukces, og når man leser boken er det ikke vanskelig å forstå hvorfor. Den er nemlig hverken mer enn en kjærlighetens høisang — en beretning om at tro og håp kan skuffes og svikes, men kjærligheten kan overleve alt når den er av den rette sort som intet krever uten lov til å gi. Fra det første øieblikk Katrina følger sin Johan ut i en uviss fremtid, som kun er bygget på hans ord og lokkende forespeilinger hvilke viser sig å være løsere enn sand, er hennes skjebne beseglet: der går ingen vei tilbake, kun fremad i stadig rikere og rikere vilje og evne til å gi, selv i de stunder hvor det for

andre ser ut som hun og hennes bare må ta imot og hjelpes i sin usigelige fattigdom.

Katrina lever hele sitt liv på Torso, men Sally Salminen viser oss at selv en slik avkrok av verden som dette sted, den lille stjerneformete øy øst for Fasta Åland, kan rumme menneskeskjebner så fylt av sprengstoff på godt og ondt, at livet der blir like så hektisk og spennende som i noen storby — ja, enn mer intenst fordi her ikke finnes noen av de rent ytre ting og foreteelser, som i den «store verden» drar oppmerksomheten bort fra det ene fornødne i tilværelsen og hindrer konsentrasjon om dette.

Katrinans liv er tilsynelatende ensformig og uinteressant — forfatterinnen viser oss hvor fylt med sterke og gripende opplevelser det i virkeligheten er. Og da hun som gammel for siste gang skuffes i det hun har ventet å finne i den opvoksende slekt, da blir hennes livs facit ikke en flukt fra virkeligheten inn i nye illusjoner — hun takker for det som har vært, det som er og vil komme når hun selv er lagt i graven, mens barnebarna leker om hennes og Johans hvilested: «livet er evig og uten ende, lovet være Gud!»

Det er noe dypt almenmenneskelig og menneskeverdig forfatterinnen har fått tak i idet hun skildret denne Katrina — og der er derved blitt noe sundt, friskt, freidig over hele boken, som også sprer sig til alle de mange skikkelser som stiger frem fra dens blader som likeså mange sider av leserens eget vesen. Det er den slags bøker som får oss til å tro på den moderne litteraturens evne til å klarlegge problemene, får oss til å håpe på dens livstjenende oppgave og får oss til å elske dens positive forkynnelse: mennesker skal leve sitt liv i sin gjerning, ikke som reaksjoner mot sine omgivelser, men som skapende krefter ut fra Skaperens kjærlighets kraft.

E. D.-V.

Fra Biskariatet.

Hs. Hoiærv. biskopen har utnevnt m gr. H. Snoeys til sogneprest for St. Olavs menighet i Oslo.

- og derute

Oprinnelsen til en from skikk. Alle som har besøkt Rom kjenner den eldgamle bronsestatue av St. Peter og vet om den fromme skikk at pilegrimer fra alle deler av verden alltid ærbødig kysser dens fot. Mange har kan hende spekulert over hvorledes og hvornår denne hyldest opstod, og nu opplyser en italiensk historiker i sin nylig utkomne bok om kardinal Cæsar Baronius (1538—1607) at det var denne, som på en tid da pavedømmet blev heftig angrepet hver dag la sin vei innom Peterskirken og bøiet sig dypt for St. Peters statue, for derved å ære hans efterfølger. Dette rykteses snart og kardinalen fikk mange efterlignere og således opstod den skikk, som holdes i hevd og ære den dag i dag av millioner av mennesker.

Et kapell på Europas høistliggende vei. Ved Col-d'Iséran-passet i Alpene, som ligger 8000 fot over havflaten, blir der nu bygget et kapell. Veien blev åpnet ifjor og blir meget trafikkert, og dette kapell vil gi de mange reisende mulighet for å bivåne søndagsmessen. Det er meningen at der hvert år skal foretas en valfart til det og såvel den franske Alpinistklubb som den franske turistforening har gitt denne plan sin tilslutning.

Ekteskapets stilling i Japan. Forholdsvis sjeldent forekommer rene katolske ekteskaper i Japan — dels fordi katolikkene danner en forsvinnende minoritet i befolkningen og dels fordi ekteskapet stort sett ikke betraktes som et individuelt anliggende, men som noget foreldrene bestemmer. Vel vil en kristen japansk familie ta hensyn til de unges egne ønsker, men hvis foreldrene ikke er katolikker trer allikevel spørsmålet om trosbekjennelse tilbake for de materielle og sociale fordeler et giftemål kan fremby.

Har familiefaren først fattet sin beslutning kan de unge ikke protestere imot den. Verst stillet er de unge kvinnelige konvertitter. Hvis de forblir standhaftige mot foreldrenes ønske vender familiens raseri sig mot kristendommen, som får skyld for å ødelegge det japanske familieliv. Selv de aviser som forsvarer en større frihet i valget av ektefelle enn den hittil gjengse vil ikke forsvare noen, som vilde begrunne denne frihet med sin tro — særlig ikke hvis det var den kristne tros prinsipper man vilde påberope sig. Sannheten er nemlig dessverre den at det er den japanske presse som i første rekke er ansvarlig for den almindelig utbredte opfatning, at den kristne tro er en fare for det japanske ekteskap. De fleste japanere mener at en ung pikes dåp danner en vanskelighet for å få henne standsmessig gift. Derfor holder man prinsipielt de unge kvinner bort fra misjonærenes påvirkning, og ofte hører man pikene si at de gjerne vilde bli katolikker, men mødrene sier at så vil de neppe bli gift.

De unge konvertitter blir således ofte stillet foran den konflikt at de enten må opgi Kirken og bli hos foreldrene, eller forlate sin familie for godt. For å overvinne denne vanskelighet blev det for noen år siden opprettet et katolsk ekteskapskontor i Tokio som har virket til megen velsignelse. Selv barn av ikke-kristne foreldre har av disse opnådd tillatelse til å få sine ekteskap katolsk regulert på grunn av kontorets taktfulle inngripen. Og det er allerede oplevet i mange tilfelle at et slikt nytt katolsk ekteskap har vært foranledningen til at familiene på begge sider er gått over til kristendommen efter å ha sett den gode innflytelse av den kristne ånd i det nye hjem.

Katolske skoler i Frankrike. På grunnlag av innberetningen fra mgr. Richaud, leder av det katolske skolevesen i Frankrike, offentliggjør det katolske månedskrift «Dossiers de l' Action Populaire» et overblikk over de katolske opdragelsesinstitusjoners stilling i landet. Det opsving man kan konstatere er så meget gledeligere som man kun har en periode av ca. 70 års virke å se tilbake på. I likhet med statens undervisningsplan er også den katolske inndelt i fire trin. For den høyere utdanning sørger fem «katolske institutter i Paris,

Lyon, Lille, Angers og Toulouse, som tilsammen har 410 professorer og 4219 studenter. Middelskolen omfatter 909 institusjoner hvorav de 571 er for gutter og de 338 for piker — mange av disse er forbundet med internater. I alt frekventeres de av 160000 elever med 13000 lærerkrefter.

Selvfølgelig er folkeskolen sterkest representert med 2918 gutteskoler og 7519 pikeskoler, som tilsammen har et elevantall på 1061000 barn. Mindre utviklet er fortsettelse- og fagskolene. Der finnes således kun 39 tekniske skoler med 134 avdelinger for de enkelte fag. De viktigste er i Nantes, Lille, Bordeaux og St. Etienne. En stor del av ungdommen frekventerer i øvrig statens lærlingehjem som ofte har katolsk ledelse.

Til å lede og utbygge dette skolevesen har man en rekke store organisasjoner likesom man har store forbund som sørger for den økonomiske side. Navnlig spiller den nyoprettede «foreldreforening for elever i de frie skoler» en betydelig rolle.

Et ateistisk kvinneinstitut er opprettet i Moskva under ledelse av Lenins enke, Nadeschda Krupskaja. Dets oppgave er å utdanne kvinnelige propagandister for gudløsheten. Kvinnene gjennomgår et ettårig skolekursus og regjeringen har stillet en betydelig pengesum til instituttets rådighet.

En kinesisk misjonærs heltedød. Pater Alfons Gärtner av Steyler-misjonærene er blitt myrdet av kinesiske fri-skaremenn mens han var optatt med å beskytte to innfødte misjonærer og en del kinesiske flyktninger på en avsidesliggende misjonsstasjon. Han hadde fulgt en del på veien mot et sikrere sted og holdt på å sykle tilbake til sin egen stasjon da han blev omringet av røverne, som åpenbart har tatt ham for en spion. De slepte ham med sig inn i skogen og da han ikke ennu behersket sproget helt kunde han ikke forklare sig. Han blev derfor skutt og liket tildekket med noen stener. Det varte flere dager før man blev opmerksom på hans forsvinnen og foretok eftersøkning — og først efter to måneders forløp fant man hans lik, kun kjendelig på klærne. Man bragte det til misjonsstasjonen og han fikk en ærefull jordeferd. Den unge misjonær blev kun 30 år gammel.

På index. Den franske modernist Alfred Loisy har fått 8 av sine verker satt på index — alle skrevet efter 1932. De tidligere utkomne står i øvrig alle på index fra før av. Som ekseget og religionshistoriker var forfatteren fra 1881—1893 professor ved l' Institut catholique i Paris. Han blev avskjediget på grunn av sine modernistiske ideer og ekskommunicert i 1908. Fra 1909—1932 docerte han ved College de France i Paris.

Et sjeldent prestejubileum. I besiddelse av sin fulle åndskraft har mgr. dr. Karel Reháč i Prag kunnet feire sitt 70 års prestejubileum. Jubileumsmessen blev feiret i redemptoristkirken i Prag. Med sine 96 år er jubilan-ten den eldste prest i Tsjekkoslovakiet. Ennu i vår utgav han en bok om katolsk aksjon.

Redaktør: E. Dithmer-Vanberg.

Thronsen & Co.s Boktrykkeri, St. Olavsgt. 24 - Oslo.